

ГЎШТ МАҲСУЛОТЛАРИГА ҚЎЙИЛАДИГАН ГИГИЕНИК ТАЛАБЛАР ВА УЛАРНИНГ САҚЛАНИШ ҚОИДАЛАРИ.

Нуров Сарбоз Азим ўғли.

Бухоро Давлат тиббиёт институти. sarboz_nurov@bsmi.uz .

orcid :<https://orcid.org/0009-0000-9026-6459>

Аннотация

Гўшт маҳсулотлари инсон организми учун муҳим озуқа манбаи ҳисобланади. Уларнинг хавфсизлиги ва сифати аҳолининг саломатлигига таъсир кўрсатади. Мақолада гўшт маҳсулотларини ишлаб чиқариш, сақлаш, ташиш ва сотиш жараёнида қўйиладиган асосий гигиеник талаблар баён этилган. Шунингдек, ушбу талабларга амал қилишнинг аҳамияти, маҳсулотнинг сақланиш муддати ва санитария-гигиена нормаларига мувофиқлик бўйича тавсиялар берилган.

Калит сўзлар: Гўшт маҳсулотлари, гигиена, санитария, хавфсизлик, сифат, санитария-гигиена нормалари, озиқ-овқат маҳсулотлари

Кириш

Гўшт маҳсулотлари озиқ-овқатнинг муҳим қисми бўлиб, инсон саломатлиги учун зарур озуқавий моддалар манбаидир. Уларнинг гигиеник хавфсизлигини таъминлаш соғлиқни сақлаш соҳасининг асосий вазифаларидан биридир. Бунда гўшт ва гўшт маҳсулотларини ишлаб чиқаришдан тортиб, истеъмолчига етказиб беришгача бўлган барча босқичларда санитария-гигиена талабларига амал қилиш муҳим аҳамиятга эга.

Асосий қисм

1. Гўшт маҳсулотларини ишлаб чиқаришга қўйиладиган талаблар

Гўшт маҳсулотларини ишлаб чиқариш санитария қоидаларига риоя қилишни талаб қилади. Асосий талаблар:

- Зарур ветеринария назоратидан ўтказилган ҳайвонларни сўйиш.
- Ишлаб чиқариш жойлари тоза ва санитария нормаларига мос бўлиши.
- Ишчи ходимлар гигиена қоидаларига риоя қилиши.

2. Сақлаш ва ташиш талаблари

Гўшт маҳсулотлари маълум ҳарорат ва намликда сақланиши керак. Асосий талаблар:

- Ҳарорат режими: янги гўшт учун 0°C дан +4°C гача, музлатилган маҳсулотлар учун -18°C.
- Санитар-гигиеник жихозларни доимий дезинфекция қилиш.
- Ташишда махсус совутгичли транспорт воситаларидан фойдаланиш.

2. Савдо нуқталарида қўйиладиган гигиеник талаблар

Гўшт маҳсулотлари сотиладиган жойларда қуйидаги талабларга риоя қилиш шарт:

- Савдо жойлари санитария талабларига жавоб бериши.
- Ҳар бир маҳсулотга тегишли ветеринария ҳужжатлари мавжуд бўлиши.
- Маҳсулотлар истеъмолчига тўғри тавсия қилиб, қўллаш муддатлари кўрсатилиши.

4. Санитария-гигиена қоидаларига риоя қилишнинг аҳамияти

Гўшт маҳсулотларига нисбатан талабларга риоя қилмаслик микробиологик зарарланишга, токсинларнинг ҳосил бўлишига, ва инсон саломатлигига салбий таъсир кўрсатадиган бошқа хавфларга олиб келади. Шунинг учун санитария нормаларига қатъий амал қилиш нафақат маҳсулот хавфсизлигини, балки истеъмолчиларнинг ишончини ҳам оширади.

Гўшт маҳсулотлари хавфсизлигини таъминлашда инновацион ёндашувлар

Гўшт маҳсулотлари хавфсизлигини ошириш ва истеъмолчиларни юқори сифатли маҳсулотлар билан таъминлаш учун инновацион технологиялардан фойдаланиш муҳим аҳамиятга эга. Бугунги кунда қуйидаги замонавий усуллар кенг қўлланилмоқда:

1. Биотехнологик усуллар

Гўшт маҳсулотларининг микробиологик хавфсизлигини таъминлаш учун биологик асосдаги консерванлар қўлланилади. Бу усул маҳсулотнинг ташқи таъсирлардан ҳимояланишини ва унинг сақланиш муддатини узайтиришни таъминлайди. Биопрепаратлар, масалан, лизоцим ёки лактобацилларнинг қўлланилиши микроблар ривожланишини тўхтатади.

2. Ақлли ва актив ўраш материаллари

Гўшт маҳсулотларини сақлашда ақлли ўраш материаллари фойдаланилади, улар маҳсулотнинг ҳолатини кузатиб бориш имконини беради. Масалан:

- **Ҳароратни ўзгартириш индикаторлари:** Сақлаш ёки ташиш жараёнида ҳарорат ўзгаришини кўрсатади.
- **Озон ёки нано-капсулалар плёнкалар:** Улар бактерияларни nobуд қилиб, маҳсулотнинг сақланиш муддатини оширади.

3. Ультрафиолет нурланиш технологиялари

Ушбу технология гўшт маҳсулотларининг сиртидаги бактерияларни йўқ қилишда самаралидир. Ультрафиолет нурланиш гўшт маҳсулотининг ташқи гигиеник хавфсизлигини оширишга ёрдам беради, шу билан бирга, маҳсулотнинг кимёвий таркибига таъсир қилмайди.

4. Микробиологик таҳлилнинг тезкор усуллари

Гўшт маҳсулотларининг микробиологик ҳолатини тезда текшириш учун замонавий тест тизимлари қўлланилади. Бундай тизимлар қуйидаги вазифаларни бажаради:

- **Микроорганизмларни аниқлаш:** Хавфли микробларни тезкор аниқлайди.
- **Маҳсулот сифати мониторинги:** Жараён вақтида маҳсулот сифатини назорат қилади.

Талабларга риоя қилишнинг ижтимоий ва иқтисодий аҳамияти

Гўшт маҳсулотларига нисбатан гигиеник талабларга риоя қилиш нафақат истеъмолчилар саломатлигига, балки иқтисодиёт ва ижтимоий ҳолатга ҳам таъсир кўрсатади.

1. Истеъмолчилар ишончини ошириш

Сифатли ва хавфсиз гўшт маҳсулотлари сотувчилар ва ишлаб чиқарувчиларнинг бозордаги обрўсини оширади. Маҳсулот хавфсизлигига ишончли кафолат истеъмолчиларнинг маҳсулотга бўлган талабини кўпайтиришга ёрдам беради.

2. Экспорт имкониятларини ошириш

Гўшт маҳсулотлари ишлаб чиқаришда халқаро стандартларга риоя қилиш мамлакатнинг озиқ-овқат маҳсулотлари экспорт салоҳиятини оширади. Масалан, НАССР ёки ISO стандартларига мувофиқ бўлган маҳсулотлар халқаро бозорда юқори баҳоланади.

3. Ижтимоий фойда

Маҳаллий аҳоли учун хавфсиз ва сифатли озиқ-овқат маҳсулотларининг таъминланиши саломатлик кўрсаткичларини яхшилади. Бу эса умумий даражада мамлакат соғлиқни сақлаш тизимига тушадиган юкни камайтиради.

Гигиеник талабларни бузганлик оқибатлари

Гигиеник талабларга риоя қилинмаган ҳолатда бир қатор салбий ҳолатлар рўй бериши мумкин:

- **Заҳарланиш ҳолатлари:** Хавфли микроорганизмларнинг маҳсулотга тушиши натижасида.
- **Озиқ-овқат инфекциялари тарқалиши:** Микробиологик хавфларнинг кенг тарқалиши.
- **Истеъмолчилар ишончининг йўқолиши:** Сифатсиз маҳсулот бозордаги рақобатбардошликни пасайтиради.
- **Қонуний жавобгарлик:** Гигиеник талабларга риоя қилинмаганлик учун ишлаб чиқарувчиларга нисбатан қонуний чоралар кўрилиши мумкин.

Хулоса

Гўшт маҳсулотларига қўйиладиган гигиеник талаблар уларнинг сифати ва хавфсизлигини таъминлашда муҳим ўрин тутди. Санитария-гигиена қоидаларига риоя қилиш истеъмолчиларнинг саломатлигига ва умумий озиқ-овқат хавфсизлигига кафолат бўлиб хизмат қилади. Бунда ҳар бир босқичдаги назорат ва санитария стандартларига амал қилиш асосий омил ҳисобланади.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Jumaeva A. A., Nurov S. HYGIENIC PRINCIPLES OF FEEDING CHILDREN AND ADOLESCENTS //Central Asian Academic Journal of Scientific Research. – 2022. – Т. 2. – №. 6. – С. 258-263.
2. Azim o'g'li N. S. Sanitary Protection of Water Bodies and The Process of Natural Cleaning in Water Bodies //AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 83-85.
3. Azim o'g'li N. S. Cleaning of Open Water Bodies From Waste Water From Production Enterprises //SCIENTIFIC JOURNAL OF APPLIED AND MEDICAL SCIENCES. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 80-82.
4. Azim o'g'li N. S. Existing Problems in Providing the Population With Drinking Water Through Underground Water Sources //AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 77-79.
5. O'G N. S. A. Z. et al. CHANGES IN TASTE AND FOOD INTAKE DURING THE MENSTRUAL CYCLE //Science and innovation. – 2022. – Т. 1. – №. D3. – С. 251-253.
6. Нуров С. А. ИНСОН ОРГАНИЗМИДАГИ СУВНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ ВА ЮҚОРИ КИМЁВИЙ ТАРКИБЛИ СУВ ТАЪСИРИНИНГ ПАТОГЕНЕТИК ЖИҲАТЛАРИ //SCIENTIFIC JOURNAL OF APPLIED AND MEDICAL SCIENCES. – 2024. – Т. 3. – №. 6. – С. 121-123.
7. Azimovich N. S. Pathogenetic Aspects of the Effect of Water with a High Chemical Content //International Journal of Integrative and Modern Medicine. – 2024. – Т. 2. – №. 6. – С. 81-83.
8. Azimovich N. S. The Importance of Minerals for the Human Body //International Journal of Integrative and Modern Medicine. – 2024. – Т. 2. – №. 6. – С. 77-80.
9. Azimovich N. S. Correction of Morpho-Functional Changes in the Kidney Caused by Groundwater Consumption with Bioactive Additives //International Journal of Integrative and Modern Medicine. – 2024. – Т. 2. – №. 6. – С. 84-85.
10. Azimovich N. S. PATHOGENETIC ASPECTS OF THE PROPERTIES OF WATER IN THE HUMAN BODY AND THE EFFECT OF SOLID WATER //World Bulletin of Public Health. – 2024. – Т. 34. – С. 47-49.
11. Sarboz A'zim o'g N. et al. STRATEGIES AND APPROACHES TO REACH OUT-OF-SCHOOL CHILDREN AND ADOLESCENTS //EUROPEAN JOURNAL OF MODERN MEDICINE AND PRACTICE. – 2023. – Т. 3. – №. 3. – С. 56-58.

- 12.Sarboz A'zim o'g N. et al. Key Considerations for Assessing School Food Environments //AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI. – 2023. – T. 2. – №. 3. – C. 85-87.
- 13.Azim o'g'li N. S. Sanitary Protection of Water Bodies and The Process of Natural Cleaning in Water Bodies //AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI. – 2023. – T. 2. – №. 10. – C. 83-85.
- 14.Sarboz A'zim o'g N. et al. Disruption of Natural Systems Affects Health //AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI. – 2022. – C. 258-260.
- 15.Sarboz A'zim o'g N. et al. The Importance of Ecology for Children's Health and Well-Being //SCIENTIFIC JOURNAL OF APPLIED AND MEDICAL SCIENCES. – 2022. – C. 238-240.